

A kulturális építkezés korszaka

| L. SIMON LÁSZLÓ |

A MAGYAR NEMZETI MÚZEUM FŐIGAZGATÓJA

Az elmúlt tizenkét évben számos kulturális nagyberuházás valósult meg Budapesten, ikonikus épületek újultak meg, színházi, zenei, múzeumi programok sorát indította útjára a kormányzat.

Az Orbán-kormány kultúrpolitikáját annak felismerése alakítja, hogy Magyarország éppen attól marad magyar ország, ha a kultúránkhöz, a nyelvünkhöz, a történelmünkhöz és a hagyományhoz való viszonyunk alapjai nem változnak, s a nemzeti kultúra a jövőben is abroncsként fogja össze az itt élőket és az innen elszármazottakat.

A szabad alkotáshoz, az intézmények működtetéséhez megfelelő költségvetési forrásokra van szükség. 2010-ben az új kormány csődközeli helyzetben vette át az ország irányítását, az elkövetkező években mégis maradt forrás a bajok orvoslására. Az elmúlt évtizedben a kultúra valamennyi területén jelentős forrásnövekedést ért el hazánk: 2010-ben összeségében 72 milliárd forintot fordítottunk kulturális kiadásokra, 2020-ban ez a szám már 578 milliárd forint volt.

2010 óta az Országgyűlés számos olyan törvényt fogadott el, amelynek eredményeképpen jelentős strukturális változások valósultak meg az ágazatban.

A régészeti terület átalakítása során a feltárási jogot visszaadtuk a megyei múzeumoknak, és megszüntettük a Kulturális Örökségvédelmi Szakszolgálatot. Ezt a folyamatot tette teljessé az, hogy 2022-től a Magyar Nemzeti Múzeum kezében összpontosul az a régészeti kapacitás és forrás, amely a kiszámítható feladatellátás záloga,

s megfelelően koordinálja a vidéki múzeumok nagyberuházásoknál végzett régészeti tevékenységét.

2011-ben módosult az előadó-művészeti törvény, új minősítési rendszert és kategóriákat kialakítva. 2019-ben a kőszínházak esetében a parlament szabályozta az állami és az önkormányzati felelősség megosztását, a finanszírozási,

fenntartói kötelezettséget és az intézményvezetői kinevezési jogot.

Korszerűsítettük a Nemzeti Kulturális Alapot, hatékonyabb és átláthatóbb működést bevezetve. A Nemzeti Filmintézet (korábban Magyar Nemzeti Filmalap) támogatja a moziforgalmazásra szánt filmek gyártását és terjesztését. Óriási előrelépés volt azon

„2020-ban rekordösszeget, 578 milliárd forintot költöttünk kulturális kiadásokra”

adókedvezmény-rendszer kidolgozása, amely egy sor nemzetközi produkciót hozott Magyarországra.

Fontos kultúrpolitikai lépés volt a Magyar Művészeti Akadémia köztestületté nyilvánítása 2011-ben, amivel a korábban magánegyesületként működő szervezet erős politikai és jogi támogatást kapott.

Az egyik legmélyrehatóbb változást a kulturális közalkalmazotti státusz átalakítása hozta magával. A 2020 tavaszán elfogadott jogszabály alapján a

véleményezi és összehangolja az ágazati fejlesztési terveket. A miniszterelnök személyes szerepvállalása miatt a tanács jelentős lobbierőt képvisel, s létrejött az ágazat felértékelődését hozta magával.

A 2010 utáni évtizedben kultúrpolitikai programok sorát indította el a kormányzat. Az örökségvédelem területén több, a magyarországi és határon túli műemlékek renoválását támogató program kezdődött, köztük a Rómer Flóris-terv, a Nemzeti kastélyprogram és nemzeti várprogram, a Nemzeti Hauszmann-program. A 2012-ben indított Publishing Hungary a magyar szerzők és könyvek külföldi bemutatását, reklámozását és kiadását támogatja, a 2013-ban elkezdett kulturális közfoglalkoztatási program kulturális és közösségi értékkeremtésre használja ki a közmunkaprogram lehetőségeit. 2014-ben jött létre a magyar és nemzetiségi népi kultúrát támogató Csoóri Sándor Alap, ugyanebben az évben kezdődött a fiatalok számára a gazdag magyar kultúrkinccs megismertetését, ezáltal pedig önazonosság-tudatuk megerősítését célul kitűző Mozaik Múzeumtúra, valamint a pályakezdő előadókat és zenekarokat támogató – 2017-től Hangfoglaló néven futó – Cseh Tamás-program. 2015-ben indult a népzenei utánpótlást támogató Halmos Béla-program. Több új színházi program is kezdődött, részben a 2019-ben megszüntetett taótámogatási rendszer után felszabaduló forrásokból. A Lázár Ervin-programban az általános iskolás tanulók ingyen látogathatnak művészeti előadásokat, a 2020-ban elindított Déryné-program vezéreszméje, hogy a nézők az ország bármely területén részesülhessenek minőségi színházi előadás nyújtotta élményben.

Számos kulturális nagyberuházás valósult meg Budapesten és ország-szerte egyaránt. Ikonikus épületek sora újult meg, például a Zeneakadémia,

az Erkel Színház, a Magyar Állami Operaház, a Pesti Vigadó, a Várkert Bazár, a Mátyás-templom.

A Liget Budapest projektben már elkészült az Országos Múzeumi Restaurálási és Raktározási Központ, a Millennium Háza, a Szépművészeti Múzeum felújított Román Csarnoka, a Magyar Zene Háza, az új Néprajzi Múzeum, illetve a komáromi Csillagerőd.

Színházak, múzeumok épületeinek a felújítása zárult le a jelenlegi ciklus második felében, például a kaposvári, a szolnoki és a debreceni teátrumé, a szentendrei skanzené, a székesfehérvári Szent István Király Múzeumé. Kulturális intézmények székházai újultak meg vagy kaptak új otthont, például a Hagyományok Háza, a Nemzeti Művelődési Intézet, a Kertész Imre Intézet, a Nemzeti Táncszínház, a Mome, és még sorolhatnánk. Csak a Modern városok programban tizennégy településen huszonegy kulturális projekt valósult meg vagy valósul meg.

Összegezve: tizenkét évnél több kormányzás jelentős identitásmegerősítő programokat, szellemi és művészeti értékeket, valamint páratlan infrastrukturális fejlesztéseket eredményezett a kultúra területén. A kormányzás mind az anyaországi, mind a határon túli magyarság kulturális életében érdemi változásokat hozott: az alkotói szabadság tiszteletben tartása mellett jelentősen csökkent a konzervatív szellemi közösség szocializmus időszakából eredeztethető versenyhátránya, javultak az alkotás feltételei, gyarapodtak a kultúrára szánt költségvetési források, s jobbak lettek az intézményi körülmények is.

kulturális ágazat munkavállalói másfél éve a munkatörvénykönyv hatálya alá tartoznak, így az intézményvezetőknek nőtt a mozgásterük a személyzeti politikában, a dolgozók motiválásában.

A 2019-ben létrehozott Nemzeti Kulturális Tanács biztosítja az egyes ágazatok egységes kormányzati stratégiai irányításának szakmai alapjait,

Sosem hittem
a függetlenségben
– L. Simon László
a Mandinernek

